

RESNICA

Uredništvo in uprav-
ništvo:
Ljubljana, Miklošičeva
cesta št. 6, II. nad-
stropje.
Oglasi po dogovoru.

Izhaja vsako soboto.
Naročnina:
za celo leto 10 K, za
pol leta 5 K, za
mesec 1 K.
Posamezna št. 20 h.

Canon 336, § 2: Škofje naj pazijo, da se ne vrinejo zlorabe v cerkveno disciplino, zlasti glede zakramentov in zakramentalij, glede službe božje in čaščenja svetnikov, oznanjevanja božje besede, svetih odpustkov, izvršitve pobožnih ustanov; skrbe naj, da se čistost vere in nramnost ohrani v duhovščini in v ljudstvu, da se verniki, zlasti mladina in nevedni, pouče v krščanskem nauku, da se v šolah za otroke in mladeniče pouk vrši po načelih katoliške vere.

Cerkveno pravo o dolžnostih in pravicah škofov.

Canon 127: Vsi kleriki, posebno pa duhovniki, so dolžni vsak svojemu škofu izkazovati spoštovanje in pokorščino.

Canon 128: Kadar in dokler po sodbi lastnega škofa zahteva potreba Cerkve, in če ne izgovarja postaven zadržek, morajo kleriki sprejeti in zvesto izvrševati službo, ki jo jim škof naloži.

Cerkveno pravo o dolžnosti pokorščine duhovnikov do škofa.

Slovenci in morje.

Važen sklep kranjskega deželnega odbora.

Na morje mislijo vsi narodi, ki imajo smisel za svoj trgovski razvoj in ki hočejo igrati kakšno vlogo pod božjim solncem. Radi morja se v prvi vrsti bije krvava vojska, ker kdo je gospodar morja, je gospodar sveta. Anglija je postala velika in močna na morju, in dokler ni Nemčija poslala svojih velikih trgovskih ladij na svetovno morje, tudi v mednarodnem tekmovanju narodov ni imela velike besede.

Mi imamo samo Jadransko morje, in za tega se bijejo krvavi boji. Italija je stopila v vojsko, ker hoče imeti neovirano oblast na Adriji, in ve, da od morja odrezana Avstrija nima nobenega pomena več. Pa tudi v Avstriji se stezajo razne roke po morju. Vsak ga hoče biti deležen. Mažari so preko Hrvaške stegnili svojo oblast na Reko in je ne dajo iz rok za nobeno ceno. Reka v ogrski roki je poročstvo za mažarski trgovski razvoj. Nemci so pa prvi poraz jugoslovanske politike porabili za to, da si pridobe močno postojanko na morju z nemško navtiško šolo v Trstu. To je

pač eno najbolj žalostnih poglavij slovenske politične zgodovine. Namestu, da bi ob ugodnem trenutku kaj pridobili, smo izgubiti vse, in sadovi, ki so bili nam namenjeni, padajo našim nasprotnikom v naročje.

V tem trenutku je storil kranjski deželni odbor važen sklep, ki naj pokaže Slovincem nova pota. V svoji seji dne 16. junija je sklenil kranjski deželni odbor, da ustanovi pet ustanov po 1000 K letnih za učence hrvaških navtičnih šol v Bakru in Kotoru.

S tem se odpre za Slovence nov pogled v široki svet. Slovenec doslej na morje ni mislil. Sedaj pa bo dana možnost, da se naši rojaki posvetijo tudi morskemu poklicu in da bodo tudi slovenski kapitani vodili trgovske parobrode po valovih sinje Adrije daleč v vse kraje sveta.

Z veseljem beležimo ta sklep kranjskega deželnega odbora, ki je danes v razburkanih valovih splošne zmešnjave tista stalna in trdna točka, s katere se smoteno in brez strasti s trdno voljo zasleduje resnični in zdravi prospeh slovenskega naroda.

Slaba vest! Naši vojaki!

„Slov. Narod“ sumniči dež. glavarja dr. Šusteršiča, da je „opozoril“ visoke kroge na nezanesljivost slovenskih vojakov odnosno rezervnih častnikov. Še enkrat poudarjamo: **Do pičice zlagano!** Mati te nesramne laži je pa slaba vest. Razni Pivkoti, Lavrenčiči itd. ki so izdajalsko dezertirali k Lahu, so opozorili merodajne vojaške kroge na neko gnilobo in gnjusno pomazali čast naših vrlih slovenskih polkov. Ti Pivkoti in Lavrenčiči so pa pristni pristaši liberalne stranke, sedaj „Jugoslovanske demokracije“. Z njimi pečati se, ima ravno „Slov. Narod“ največ povoda. „Pismo“ dr. Šusteršiča pa, na katero se sklicuje „Slov. Narod“ obstoja samo v lažnjivi kovačnici Narodne tiskarne. — Javno državno oblast pa vprašamo, li ne uvideva prozorni namen teh hujskarij? Ali hoče mirno čakati da pride — do dejanj?!

**Najvarnejša zastava miru
je popolen vspah
VIII. vojnega posojila!!!**

L I S T E K.

Mučeništvo slovenskega ujetnika na Ruskem.

(Konec.)

Prešel sem srečno dve ruski rezervi; pomagala sta mi le noč in dež, ko pridem do prve ruske rojne vrste pri mestu Kačalmlow. Cel dan sem ležal v jami granate. Zvečer pa pride ruska patrolja — 6 moških — ter me zgrabi. Prosil sem jih, naj me pustijo, povedal sem jim po pravici, da mi slimo oditi domov. Ruski podčastnik je rekel: „Da sem sam, bi te spustil, a ker nas je 6, ne morem; moraš nazaj!“ Peljali so me k vojnemu načelniku. Dobil sem jih zopet 25 z bičem. Tepe vedno kozak. Udari kar more. Leči sem moral na stol. Udari me je prvič s tako silo, da sem poskočil do stropa. Leči nisem hotel več na stol in me je tepel potem stoječega. Udarci so bili strašni, ves sem bil črn. Med bičanjem je rogal (preklinjal) mojo mater in mene. Jaz sem, kar ni čuda, upil kot obupan. Zopet sem moral v zapor z isto menažo, kakor po prvem bičanju.

Zopet sem moral v spremstvu ruskega bajoneta v Kijev nazaj. Potem ni bilo mogoče več pobegniti. Ruski vojak me je peljal v darnico (veliko taborišče). Tam sem bil 3 dni brez menaže. K sreči pride premožni opekarnar vprašat v taborišče, če kdo hoče iti prostovoljno na delo. Jaz sem se seveda zglasil in sem pri njem delal 9 dni.

Pobegnil sem tretjič, s Peršetom Matjažem, hrvaškim mažarom, sva hodila peš 12 dni proti Žitomiru (proti nemški fronti). Na postaji Sarno sva se usedla na vlak. Ruska straža je prišla kontrolirat potnike. Ker nisva imela dokumentov, naju je aretirala in odpeljala na komando k vojnemu načelniku. Dobil sem jih vnovič (tretjič) 25 z bičem; še prejšnje rane niso bile zaceljene. V zaporu sva bila 10 dni. Deseto noč sva odtrgala vrata in pobegnili. Šla sva k nekemu židu, nazaj v Rusijo proti Kijevu; tam nama je dal delo v gozdu. Žid naju je skrival 5 mesecev. Noben Rus ni vedel, da sva vojno uplenjena. Žal, moj tovariš se je ponesrečil — usekal se je v nogo in ni bil več za delo. Sam nisem mogel delati in sem bil primoran zopet ubežati. Žid nama je pošteno delo plačal in nama dal jesti krompirja in špeha. Pustil sem tovariša pri njem, jaz pa na beg...

Dva dni sem se vozil po železnici civilno oblečen do mesta Rowna. Tam je bila „krosna vardija“ — patrola, da sumljive ljudi aretirajo. Na štaciji sem takoj zapazil, kako vardija Avstrijce lovi, zato sem skočil na drugi strani iz voza ter bežal peš proti Brodu. Ko pridem tje sem opazil na cesti rusko patrolo, ki čaka na avstrijske begunce, videl, kako jih oropa in potem pusti dalje. Zato sem se obrnil nazaj v bojazni, da tudi meni vse ne pobere ter šel v bližnjo vas. Tam opazim kmeta, ki je vozil gnoj na garah. Dal sem mu 3 rublje denarja ter ga prosil, naj me pelje čez mejo, češ da me noge bole. Usmilil se me je; zlezal sem na gare, zadelal me je s slamo in me peljal proti avstrijski meji. Ruska patrola naju je ustavila in vprašala kmeta, kaj da pelje. Ta jim odgovori: „Peljem bolnega Avstrijca, katerega bole noge.“ Tako me je srečno pripeljal po tistem trpljenju ruski kmet na avstrijska tla. Zopet sem v ljubljani Avstriji pri svojih — srečen.

Kako je bilo v Odesi?

V Odesi so nas hoteli dobrovoljci Srbi prisiliti, da bi šli na fronto ali proti Bolgarom ali Nemcem, ali pa proti Turkom, kamor bi si bil hotel kdo izbrati. Kdor se

Dež. glavar dr. I. Šusteršič

je razposlal na vse občine v deželi sledečo okrožnico:

Tekom mojega mnogoletnega javnega delovanja imenovali so me številne občine svojim častnim občanom i. s., kakor so zahtevali dotični sklepi občinskih odborov, „vsled pridobljenih zaslug“. Jaz te časti nisem nikdar iskal: občine so mi jo podelile iz lastnega nagiba in jaz sem, naprošen, to čast sprejel, kot izraz mejsebojnega zaupljivega razmerja.

V zadnjem času pa se je pojavila neka nevredna agitacija, zasnovana na otročarijo, laž in obrekovanje, ki meri na to, naj se mi prostovoljno podeljeno častno občanstvo zopet vzame. Nekateri občinski zastopi so že podlegli tej nečedni in otročji gonji in so sklenili, črtati me iz imenika častnih občanov. Vsi ti sklepi so nezakoniti, ker nobena občina ni opravičena, pravomočno pridobljeno občanstvo svojevoljno komu odvzeti. Kljub temu nisem ničesar ukrenil zoper te sklepe, ker nisem polagal prav nobene važnosti na to, biti še nadalje član občine, koji zastop upošteva bolj dnevne hujskarije kot skoraj tridesetletno javno delovanje. S svojimi sklepi so dali dotični občinski zastopi spričevalo svoji nerazsodnosti. Nikakor pa ne preziram, da je bilo mnogo poštenih mož zapeljanih po okoliščinah, katerih na tem mestu nočem bliže razmotrivati, ki pa so najžalostnejša prikazen sedajnega časa mej našim narodom. Krivda leži v takem slučaju v posebnih razmerah, ne zadene pa poštenih mož, ki so postali njih žrtev. Za te može nimam neprijazne besede.

Odločno pa moram v vseh okoliščinah varovati dostojanstvo deželnega glavarja. Deželni glavar je od Nj. Veličanstva cesarja postavljeni načelnik samostojne deželne uprave in stoji kot tak nad vsemi občinami dežele. Omenjeni občinski sklepi, ki so v stvari sami pravno neveljavni, vsebujejo neumestno demonstracijo zoper dostojanstvo deželnega glavarja. Tega pa ne morem in ne smem dopuščati.

Da pa se izognem sredstev, ki bi zadela bolj nedolžne zapeljance nego resnične krivce, a da vendar naredimo konec otročji gonji, ki ni v čast naši deželi in našemu

ni prostovoljno dal zapisati, so ga s koli topli, polomili mu roke, noge, rebra, in vrgli na dvor, kjer je bilo do kolena luže. Tam so umirali in upili mučeniki: „Brat, podaj mi žlico vode!“ A nikdo ni smel blizu. Vsak dan jih je bilo veliko mrtvih. Redno vsak dan nas je peljal, one, ki se nismo hoteli podpisati, srbski častnik na mesto, kjer so bili mučeni, gledat, kako umirajo. Prosili smo ga, naj nas postreli; a rekel je: „Za vas nimamo patronov. Umrli boš vse tako, kakor vidite tukaj vaše brate.“ Po noči so te ubite mučence djali na voz, nametali nanj gnoja in jih peljali v Črno morje. Ko je bilo morje razburkano, je vrglo jedno noč 300 naših mrtvih (trupelj) na suho. Te je dobila ruska mornarica. Sedaj šele so Rusi zvedeli, kaj se z nami godi. Preje nismo smeli niti v mesto iti, sploh se Rusom pred oči prikazati. Mislili so, da smo sami dobrovoljci. Bili so zato na nas jezni, češ: „Mi delamo na to, da bi bil skoraj mir, vi pa vojsko nadaljujete.“

Srbi so prisilili cel bataljon samih Slovinc v med dobrovoljce. Že so bili preoblečeni in morali so iti na kolodvor. Imeli so vsjo opravo: puške, bajonete, itd., samo patronov še ne. Ko pridéjo v sredo mesta Odesse, zapiska naš četovodja na prste in

narodu; da rešim enkrat za vselej občinske zastope nevredne agitacije in, slednjič, ker nikakor nočem, da bi moje častno občanstvo dalo povod za otrovanje razmerja občin do vrhovne deželne uprave, — **odlagam z današnjim dnevom častno občanstvo vseh občin brez izjeme.** Županstvo vsake prizadete občine me ima tedaj nemudoma črtati iz imenika častnih občanov, v kar jih s tem nujno pozivljam.

Le če bi kaka občina, kljub mojemu v predstojećem jasno označenemu stališču, izrecno želela in mi naznanila, da naj njeno častno občanstvo še obdržim, hočem tej želji ustreči, ker namen mojega ukrepa ni žaliti, temuč varovati poverjene mi dolžnosti.

Nikdar ni bilo bolj potrebno kot sedaj, da vlada pravo razmerje mej občinsko in vrhovno deželno upravo. Vsako zastrupljenje tega razmerja bi bilo v največjo škodo občinam. Te škode hočem občine obvarovati.

Pozivljam vse občinske zastope, naj slejkoprej zvesto izvršujejo težke dolžnosti, ki jih jim nalaga sedajni čas. Videti je, da se čas preskušnje in trpljenja vendarle bliža koncu. Treba le še zadnjega napora vstrajnosti, ki se je doslej tako sijajno obnešal. Nekatera znamenja zadnjega časa kažejo, da morebiti svetovni mir ni več tako daleč. In potem čakajo občinske zastope nove velevažne naloge. Izvršil se bo prehod od vojnega do mirovnega gospodarstva. Treba bo na novo urediti gospodarske razmere, povzdigniti poljedelstvo, urediti živinorejo, popravljati poslopja, nabavljati orodja. Trgovina in obrt se bo morala nanovo oživeti in povzdigniti. Pri vsem tem bo naloga občinskih zastopov prevažna. Deželni odbor Vam hoče iti na roko in je s tihim, marljivim delom ter modrim in uspešnim gospodarstvom ustvaril najpotrebnejše predpogoje za nameravano velikopotezno akcijo za ljudski blagor. A vi se že sedaj pripravljajte, da Vas novi čas ne zadene nepripravljene. To so naloge, ki zahtevajo vso pozornost in vso skrb občinskih zastopov. Ljudstvu ni pomagati s praznimi besedami, bobnečimi frazami, z lažjo in obrekovanjem — **temuč le s pametnim, treznim, smotrenim, marljivim in poštenim delom.** Naloga občinskih zastopov je, da so v tem oziru, vsak v svoji občini, vodilni in izgledni. Tega se držite in stekli si bodele novih velikih zaslug za ljudstvo in ljubljeno

da znamenje na: Stoj! Zaklicati se ni upal. Bataljon se ustavi ter jo udari po srbskih častnikih, ki so bili pomešani. Ti so se zbal in so hito pobegnili in se poskrili. Naši so vrgli od sebe opravo in so posedli po ulici. Ljudje so spraševali, kaj to pomeni — nihče ni vedel, kaj se z nami godi. Čez eno uro prideti dve kompaniji ruskih vojakov in 50 kozakov. Kozaki so bili že pripravljene, da bi začeli sekati po naših vrstah, mislili so, da smo uporniki. Ruski oficir vpraša, kaj smo. Naš četovodja mu salutira in pove, da smo Avstrijci — vojnoplenjeni in ne dobrovoljci. „Mi sploh ne idemo s srbskimi oficirji na nobeno fronto; mi ne gremo na svoje brate streljat.“

Ruski oficir zapove svojim, da utaknejo sablje v nožnice. In ruski vojaki so se pričeli z nami prijazno pogovarjati. Srbski oficirji so se vrnili in pripeljali s seboj srbske vojake, da bi nas topli. Ko so to Rusi videli, so nas obkolili in varovali. Njih oficir je zaukazal Srbom, naj nihče ne položi svoje roke na avstrijske vojnoplenjene vojake. „Ako ne, vas mi razsekamo na kose.“ Ruski oficir nam je ukazal pobrati proč vrženo, usiljeno opravo ter nas je peljal do vojaškega načelnika. Tam smo oddali opravo in smo dobili avstrijsko obleko.

domovino. V tem znamenju Vas pristrčno pozdravljam!

V Ljubljani, 18. junija 1918.

Dr. Ivan Šusteršič.
deželni glavar kranjske vojvodine.

K nemškim „Volkstagam“.

Res se je posrečilo dr. Korošču in njegovim tovarišem, da so slovensko stvar spravili na kant.

Slovensko stvar, — pravimo, — ker Jugoslavijo uživajo poleg ljubljanskih profesorjev samo še posebno izvoljene duše, drugi duševno zdravi ljudje so že na jasnem glede nje. Slovensko stvar je spravil dr. Korošec na kant, ker bo slovenski narod na svoji zemlji in na svoji krvi občutil posledice te vse obsodbe vredne politike.

Agitacija Jugoslovancev ni dosegla drugega, kakor da je našim narodnim nasprotnikom dala povod in orožje za naše ponižanje. Temu namenu služijo sedaj nemška zborovanja, na katerih se politični in govorniški izgredi jugoslovanskih kričačev neusmiljeno izrabljajo proti vsemu slovenskemu narodu.

Na „volkstagu“ na Dunaju je to delo opravljal dr. Eger iz Ljubljane, ki je govoril o jugoslovanski agitaciji in slikal „trpljenje“ alpskih Nemcev. Trpljenje in zatiranje alpskih Nemcev? Kdaj se je še slišalo, da se je kakemu Nemcu v naših deželah zgodila tudi najmanjša krivica? Dr. Eger sam ve, da je to popolna neresnica, pa on se poslužuje z veseljem izgredov jugoslovanskih agitatorjev, da nastopi pred celo državo, češ, tako nas zatirajo! Kar danes kak iz Štajerske pribegli Korošec ali Gostinčar govori na Kranjskem na pijani veselici pred narodnimi deklicami s teatralno pozo, to se vzame od nemške strani z veseljem za povod k obdolžitvi celega naroda.

Tako so postali naši Nemci naenkrat „zatirani“, in ves svet jim verjame — po zaslugi jugoslovanskega kluba. Tudi zveza Jugoslovancev z italijansko iredento je dr. Eggerju dobro služila, da je mogel svojim poslušalcem dokazovati, da je samo nemštvo državi v oporo, slovenstvo pa se mora politično podvreči Nemcem. „Nemec biti se pravi Avstrijec biti“ — je razlagal dr. Eger kot politično vodilo vladi za ureditev razmer na jugu.

Avstrijski dobrovoljci — večinoma Srbi — so dvema našima vojakoma (Hrvatoma), ki se niso hoteli vpisati med dobrovoljce, iztaknili z vilicami oči in jih tako pustili uboge slepce — v svari len vzgled drugim.

K meni in mojim tovarišem je prišel slovenski oficir (civilni učitelj iz Idrije) — dobrovoljec in nam rekel, da ga veseli, da smo prišli kot dobrovoljci semkaj. Mi pa pokoncu: „Kdo je dobrovoljec?“ Vsak je rekel: „Težko sem čakal, da sem dobil na muho to srbsko kapo in sedaj naj bi jo djali na glavo. Ga ni kralja Petra, ki bi nas prisilil“ smo vpili. Pravil nam je o Peternelu, da je bil na bolgarski fronti kot Srb v levo roko in nogo ranjen. Mi smo mu želeli — izdajalcu — smrt.

Bregant je rekel: „Tak človek ne zasluži drugega, kakor kroglo za izdajstvo.“ Pristavil je: „Ako pridem domov in če bo on doma, ne bom imel časa, svoji ženi roko podati, — čeprav bi je rad, ker jo nisem že 3 leta videl, — ampak bom vzel puško, šel bom na njegov dom in ga bom —. Potem pojdem domov in bom ženi roko podal.“ Ko je to Slovenec — srbski oficir slišal, se je zbal in odšel.

Podpisujte VIII. vojno posojilo!

Kakšno razpoloženje je vladalo na tem shodu, se vidi iz tega, da so sklenili celo resolucijo, s katero se naj zabrani Slovanom nakup posestev v nemških krajih. Ta zahteva je blazna in neizpeljiva, a ona nam kaže, kako en radikalizem rodi drugega. Dr. Korošec in dr. Eger sta v bistvu oba isto in sta si v srcu gotovo hvaležna, ker daje eden drugemu pripravno snov za njegovo politiko. Narod pa naj plača račun za „delo“ takih politikov!

Najprej in najbolj bodo občutili posledice take politike državni uslužbenci. Slovensko državno uradništvo se popisuje navzgor kot nezanesljivo, češ da drži z jugoslovanskimi agitatorji ter posredno ali neposredno to agitacijo podpira.

Dr. Šusteršičev sistem je bil, da je po možnosti Slovencev pripomogel do višjih mest v državni službi, da bi mogli svojemu narodu kaj koristiti. Sedaj, ko smo Jugoslavnani in imamo svojo neodvisno državo, seveda v Avstriji nimamo nič več iskati, in iz tega se na gotovih mestih izvajajo posledice. Mesto da bi se našim rojakom odprla pot do enakopravnosti, se jim zapira bodočnost.

To naj premislijo oni, ki so sploh še sposobni za pameten premislek.

Mi pa pred vsem svetom izjavljamo, da obsojamo ostudno agitacijo jugoslovanskih desperatov, katera ne sme iti na rovaš vsega naroda, ampak samo onih elementov, ki so jo zakrivali. Obsojamo tudi zlohotne sodbe in posledice, ki jih nemški nacionalci izvajajo iz te nevredne gonje!

Nekaj cerkvenega prava.

Po razmerah smo prisiljeni, da moramo na tem mestu razpravljati tudi nekoliko o cerkvenem pravu, in sicer nas k temu silijo popolnoma napačni nazori, ki se širijo zadnji čas. Ker se ti nazori oznanjajo potom političnega časopisja, moramo tudi mi javno odgovarjati. Največ je zmede zakrivil dr. Zorè, ki se pač sam imenuje „znanstvenika bogoslovja in prava“, ki pa žalibog o osnovnih pojmih prava sploh in cerkvenega prava posebej nima jasnih predstav. Dobili smo v tej zadevi več dopisov.

Na čelu lista priobčujemo dva citata iz nove izdaje cerkvenega prava, v katerih je kompetenca cerkvene oblasti načeloma z vso potrebno jasnostjo izražena. V pravnih vprašanjih more biti merodajno samo pravo samo, ne pa različni, od vseh strani zbrani in za gotov namen skup znešeni citati. Želeli bi bilo, da bi bili vsi ljudje tako edini v vseh stvareh, da pravnih določb sploh ne bi bilo treba. Tega pa še nikoli ni bilo, in zato je cerkev morala orisati krog, v katerem se izvršuje obseg cerkvene jurisdikcije.

Čez ta krog ne sme seči duhovska oblast, ako se hoče držati pravne podlage in zahtevati zase veljavo cerkvenopravne odreditve. Čez ta okvir more pač izrekat želje in dajati navodila, ki pa ne nosijo več pravnega značaja, in do katerih se pokorščina tudi ne da izsiliti.

Ker stoji tudi škof pod splošnim cerkvenim zakonom, zapade celo on lahko kazni, ako svojo oblast samolastno razširi na stvari, ki so po svojem splošnem značaju odtegnjene njegovi jurisdikciji. To je treba dobro ločiti, in sicer ravno v interesu cerkvene veljave in discipline. Kajti podložnik mora dobro vedeti, v čem je dolžan pokorščino, ker le tedaj, če je v tem dobro poučen, bo njegova pokorščina tudi pravilna in razumna. Vsaka nejasnost pa škoduje le disciplini sami.

Piše se nam:

Odgovor dr. Zorètu.

Ko sem bral v „Resnici“ članek „Vzajemnost“ — „Dr. Zorè“, sem takoj vedel, da bo g. profesor kan. prava odgovoril.

Da opustim malenkosti, omenim, da je dr. Zorè popolnoma prezrl glavni poziv „A. - Modernista“, ker v svojem novem članku ni dokazal, da mi in stranka, h kateri pripadamo, zastopamo načela, ki so v posrednem ali neposrednem nasprotju z načeli, ki jih zagovarja katoliška morala in dogmatika. Seveda tega ni mogel storiti, ker nima še pravil in programa naše stranke v rokah, in v „Resnici“ kaj takega ni mogel zaslediti. — Po tem uvodu si poglejmo dr. Zorètov članek sam.

Prvi dokaz, v katerem dr. Zorè pribija, da je vsled uradnega odloka škofovega z dne 1. junija 1918, št. 2091 razpor na Kranjskem proglašen za cerkveno-politično stvar, z ozirom na „Anti-Modernista“ ne more držati, ker je bil njegov članek že preje spisan in tudi že v tisku, kakor je bil škofov odlok izdan, ter se potemtakem pisec ni mogel, četudi bi se bil hotel, nanj ozirati.

Glede točke, je-li stvar, za katero gre, cerkveno-politična, bi dr. Zorè rad opomnil na tretjo točko v škofovih navodilih z dne 24. novembra 1917. Ondi berem: „Ako pa kje kdo zapusti S. L. S. in odpade k novi kmečki, ga ne bomo od sebe odbijali, dokler ostane zvest krščanski veri in krščanski morali.“ Iz tega sledi, da je katoličan, čeravno odpade od nove S. L. S., še kljub temu lahko zvest krščanski veri in krščanski morali. Če je pa temu tako, je jasno, da stvar ne more biti cerkveno-politična. Da je namreč kaka stvar strogo cerkveno-politična, mora biti ali v posredni ali v neposredni zvezi z načeli krščanske vere in morale. Kdor se toraj ne strinja s tako cerkveno-politično stvarjo, se mora tudi pregrešiti proti načelom krščanske vere in krščanskega pravoslovja. Presv. g. knezoškof, ki imajo povsod, kar vsi vemo, najboljše namene, so pa sami rekli, da lahko kdo odpade od S. L. S., in torej od te cerkveno-politične stvari, ne da bi zato že postal nezvest krščanski veri in morali. G. doktor, razvežite nam ta gordijski voz! — Pripomniti pa moram, da se stvar sedaj suče okolo nove zveze, katera ne sme vsled prepovedi Prezvzišenega nositi katoliškega imena. Toda tudi ta stvar se bo rešila na podlagi cerkvenega prava, in kar bo ukazano od cerkvene oblasti, to bomo storili, ker smo in hočemo biti tej oblasti in njenim zapovedim vedno pokorni. Govoriti pa o modernizmu stranke je še prezgodaj, ker še niso prišla v javnost njena pravila in njen program, kar se bo pa v kratkem zgodilo, a ob enem tudi predložilo cerkveni oblasti v odobrenje. Toraj le malo potrpljenja, g. doktor!

Nadalje razlaga dr. Zorè tvarino, katero je citiral v „Vzajemnosti“ iz okrožnice Pija X. o modernizmu v zvezi z ostalim besedilom enciklike. Ko je končal razlago, pride do sledečih zaključkov:

Prvič pravi dr. Zorè:

„Torej je po izvajanjih Pija X. modernizem, če kdo vsled različnih ciljev cerkve in države trdi, da je bilo samo nek-daj dovoljeno podrejevati časno duhovnemu, takrat ko se je učilo, da je cerkev naravnost od Boga, kar so pa zdaj filozofi in zgodovina ovrgli.“

Svoje čase so nas učili v dogmatiki, da je cilj in namen cerkve ljudi posvečevati in jih voditi v večno življenje. Cilj in namen države pa je, skrbeti za splošni časni blagor podložnikov. Vendar se pa mora tudi država ozirati na večni cilj svojih podložnikov in v svojih postavah je celo dolžna podvreči se zakonom morale. Ker je v moralki tudi govor o pravičnosti

do vseh državljanov, zato smo se Slovenci enodušno izjavili za majniško deklaracijo, ker zahtevamo v Avstriji tudi za nas Jugoslovane enake pravice kakor jih imajo drugi narodi. V tem smo kot navdušeni Slovenci in prepričani katoličani s svojim škofom proti sedanjemu sistemu vlade tako edini, da tega ni treba izrecno povdarjati. Toliko glede ciljev. Če smo pa glede taktike za doseg tega cilja nekoliko drugačnega mnenja, mislim, da zaradi tega še nismo modernisti. Vsaj do sedaj nam dr. Zorè še ni dokazal.

Drugič pravi dr. Zorè:

„Modernizem, če kdo pravi, da je treba v katoliškem državljanu ločiti katoličana in državljana, ali v katoliškem politiku katoličana in politika.“

Odgovor na to je sicer že tiskan v „Resnici“ z dne 8. junija. Da ga pa g. profesor kan. prava morebiti hoté, ali nehoté zopet ne prezre, naj ga tu še enkrat dobesedno navedem: „Gotovo je, in to vsak prizna, zagovarja in brani, da ima cerkvena oblast pravico posegati v politično svobodo katoličanov, kadar so v nevarnosti vera in nrvnost. Vera in nrvnost bi pa bili ogroženi, ako bi mi sami ali stranka, h kateri pripadamo, zastopali načela, ki so v neposrednem ali posrednem nasprotju z načeli, ki jih zagovarja katoliška morala in dogmatika. Kadar bo g. profesor cerkvenega prava kaj podobnega dokazal v našem programu, delovanju in pisavi, se bomo takoj uklonili, ker smo izjavili, da „izrekamo višji cerkveni oblasti (in ne posameznim profesorjem) pokorščino v vseh verskih zadevah.“ Zakaj se je dr. Zorè izognil tem tako jasnim besedam in zakaj ni dal odgovora, ampak ga ostal dolžan, ko vendar obstoji ravno v teh odstavkih bistvo izvajanj „Anti-Modernista“ nasproti njegovemu članku v „Vzajemnosti“!

Tretjič pravi dr. Zorè:

„Modernizem, če kdo povdarja, da se katoličanu kot politiku ni treba v političnih stvareh zmeniti za žele (po besedah Pijevih tudi za samo želje!), za nasvete in ukaze in ukore cerkvene oblasti; modernizem, če kdo trdi, da je zloraba cerkvene oblasti, pod kakršnokoli pretvezo, predpisovati politiku pot njegovega ravnanja.“

Če bi bil dr. Zorè bolj mirno prebral članek v „Resnici“, bi lahko videl, da je tekst, ki ga on v prvi oombi korektno navaja v latinskem jeziku, prestavljen v „Resnici“ v slovenščino in da ga „Anti-Modernist“ s papežem vred obsoja. (Prim. „Resnica“ 8. junija 1918, str. 5., col. 1. od 9. do 18. vrste.) Razlika je le v tem, ker je „Anti-Modernist“ suponiral, da ima dr. Zorè najbrže celo encikliko pri roki, in toraj prevod sam lahko kontrolira, da torej ni treba latinskega teksta pod črto. Druga razlika pa je, da „Anti-Modernist“ ne jemlje teksta v širjem smislu, prav kakor zahteva besedilo, medtem ko je šel dr. Zorè predaleč. Besede „v političnih stvareh“ je vzel g. profesor splošno, ko vendar okrožnica jasno pove kakšne so te stvari: „Status ergo ab Ecclesia dissociandus, sicut etiam catholicus a cive. Quamobrem catholicus quilibet, quia etiam civis, ius atque officium habet. Ecclesiae auctoritate neglecta, eius optatis, consiliis, praeceptisque posthabitis, spretis immo reprehensionibus, ea persequendi, quae civitatis utilitati conducere arbitretur“ (Denz. ¹² 2092). Ta nauk je Pij X. obsodil in „Anti-Modernist“, kakor je bilo že rečeno, tudi. Okrožnica jasno pove, katere so tiste stvari, ko se mora katoličan pokoravati željam, nasvetom, ukazom itd. cerkvene oblasti; in te so: **zasledovati cilje in namene, o katerih misli, da so koristne državi.** O ničemur drugem okrožnica ne govori. Povejte nam, gosp. profesor kan. prava in cerkvene zgodovine, kedaj smo se

pregrešili s tem, da smo v nasprotju s cerkveno oblastjo zasledovali cilje in namene, o katerih mislimo, da so koristne državi?? Saj vendar tudi mi roko v roki s svojim škofom zasledujemo isti cilj: Jugoslavijo v nasprotju z vladnim sistemom. Ali smo morebiti zato modernisti, ker nastopamo proti Trumbiću & Co. in se potegujemo za obstanek katoliške Avstrije?!

Četrtilč pravi dr. Zorè:

„Vsled 6. točke v 6. kanonu so res mislili nekateri kanonisti, da disciplinarni predpisi proti modernizmu nič več ne vežejo. Toda na tozadevno vprašanje je odgovorila rimska kongregacija z odlokom z dne 22. marca 1918 ravno nasprotno, da marveč še vežejo.“

Ne vem sicer, če je „Anti-Modernist“ imel dotični dekret pri rokah, ali pa kakor pravi dr. Zorè, „dotični datum odkod prepisal“, vendar to dobro vem, da je bil, četudi je le datum prepisal, izvrstno poučen o njegovi vsebini, veliko bolj poučen kot razlagatelj kanoničnega prava dr. Zorè.

V veliki razburjenosti, v kateri je dr. Zorè bral ta dekret, je prezrl, da kanonisti niso bili v dvomu če vsi disciplinarni dekreti še vežejo po novem kanoničnem pravu, ampak bili so v dvomu samo glede dveh reči: glede sveta, ki se imenuje „Consilium a Vigilantia“ in glede prisege imenovane „Juramentum antimodernisticum.“ Eno kot drugo sem natančno prebral, toda ne v enem, ne v drugem ni besedice o prepovedi duhovskih sestankov. Toraj je imel „Anti-Modernist“ čisto prav, ko trdi, da ta disciplinarni dekret več ne veže, dokler kako novo določilo sv. Stolice, katerega je pa treba še počakati, ne pove, da izjemoma začasno veže tudi ta disciplinarni predpis.

Da pa ne bo dr. Zorè mislil, da sem tudi jaz le datum odkod prepisal, naj sledijo tu vsi disciplinarni predpisi iz imenovane okrožnice: št. I. in II. govori o študijah duhovnikov; št. III. in IV. o cenzuri knjig; št. V. o sestankih duhovnikov; št. VI. o svetu „Consilium a vigilantia“; št. VII. o poročevanju škofov na rimsko stolico glede spolnjevanja teh določil. Can. 6. u. 6. se glasi: „Si qua ex ceteris disciplinaribus legibus, quae usque adhuc viguerunt, nec explicate nec implicite in Codice continentur, ea vim omnem amisisse dicenda est, nisi in probatis liturgicis libris reperiat, aut lex sit iuris divini sive positivum sive naturalis.“ — Toraj ne veže nobeden izmed imenovanih disciplinarnih predpisov razun predpisa „de Consilio a vigilantia“ in „de Juramento antimodernistico.“ Vsi drugi disciplinarni predpisi vežejo le v toliko, v kolikor so „explicite“ sprejeti v novo kanonično pravo. Če ni tako, me pa poučite g. profesor, bom rad sprejel Vaše z dokazi podprte nauke, akoravno sem starejši od Vas. Na naslove doktor, profesor itd. se dandanes svet čosti ne ozira, ampak samo le na dokaze. V toliko se sprejme nauk učenjakov, v kolikor je dokazan, in nič več in nič manj.

Dr. Zorètu nikakor noče iti v glavo, da se lahko z mirno vestjo poslužujemo prirodnih pravic, v kolikor niso nasprotne s cilji cerkve in omejene po kan. pravu. Ker pa novi kodeks ne pozna nobenih drugih omejitev razun onih, katere vsebujejo že znani kanoni, zato smo v vseh drugih stvareh, ki izvirajo iz prirodnih pravic, prosti, in med te spada tudi družna pravica. (Leon XIII. v okrožnici „Rerum novarum.“)

G. doktor krona svoj članek z vprašanjem, ali ne zveni iz poziva „Anti-Modernista“, naj bi razložil v „Vzajemnosti“ cerkvenopravno razmerje kaplana do župnika, revolucionarna misel zoper škofa? Po Vašem mnenju, g. profesor, mogoče, po mnenju „Anti-Modernista“ gotovo ne! Lahko je nam-

reč iz profesorskih stolic razlagati, toda pridite v življenje, pa boste videli, kako se vjema delovanje nekaterih mlajših z navodili Prevzvišenega. Ali se mogoče tudi po navodilih ljudstvo hujska zoper župnika?! To je bil vzr. k, da Vas je „Anti-Modernist“ naprosil za omenjeno razlago.

Tako vidimo, da se napadi na nas bližajo svojemu višku. Eden nas imenuje — luterane, drugi — moderniste, tretji — antikriste, pa pride njih verni učenec in najnovejši kolega g. Miha Moškerc in učil ter razlaga, da smo Voltaire-janci in heretiki ter imamo jezike — svinj in prešičev. Vse to se pa vrši pod predsedstvom katoliškega prelata — g. Kalana, v katoliški tiskarni in v katoliških listih. Nočemo si svojih rok umazati v takem časopisu! Tu notri posvetite, g. prof. kan. prava, s svojo razlago!

Anti-Modernist II.

Dr. Zorè in — Perathoner.

V članku „o pokorščini do škofa v političnih stvareh“ citira dr. Zorè tudi iz „Linzer Quartalschrift 1914“, avditorja Ratae Romane Perathoner-ja. — Ka' pa pravi tam Perathoner? Na strani 44 beremo doslovno: „Ker se raztega kanonična pokorščina proti škofu samo na cerkvene zadeve, torej duhovnik v čisto posvetnih, meščanskih in političnih zadevah potemtakem ni obvezan ubogati, kakor bi bilo tudi sicer želeti, da vlada med škofom in klerom v vseh zadevah, tudi v posvetnih soglasje. Glede čisto meščanskih in političnih zadev pravi Heine: Škof klerikom ne more prepovedati, da bi se posluževali meščanske volilne pravice, pač pa iste ne smejo zlorabljati s tem, da bi volili sovražnika cerkve ali države. — Škof nima nobene pravice, da bi pod kaznijo prepovedal (verpöhen) pristop k tej ali oni politični smeri (ali struji), dokler ta struja ni skrivna ali dokler ne zasleduje Kristu ali cerkvi sovražne tendence ali dokler ni smer taka, da bi zasledovala preobrat v obstoječem državnem redu ali dokler se ni pokazala kot taka, s katero se duhovniške dolžnosti ali klerikalni duh ne bi dale strinjati. Škof klerika ne more siliti, da bi delil z njim njegove politične nazore, ali da bi njegovo politično stališče zastopal.“ — Gosp. dr. Zorè, kedar citirate Perathoner-ja, le vse prepisite, ne le tu en stavek, tam zopet enega, da javnost bere in izve vso resnico, ne le tisto ki Vam služi, ampak tudi tisto, ki Vas neusmiljeno osmeši.

Dober poznavalec Perathoner-ja.

Pokorščina škofom tudi v strogo političnih zadevah?

Dr. Zorè v „Slovencu“ dne 11. t. m. razklada, da je modernist, kdor poudarja, da se katoličanu kot politiku v političnih stvareh ni treba zmeniti za želje škofove. Recimo, da ima dr. Zorè prav. Ali v istem listu pa „Slovenec“ poroča o zahtevi nemških Tirolcev, da naj trideniške škofove stolice v bodoče ne zasede več laški škof, ki daje koristim svojih italijanskih soplemenjakov vedno prednost pred vsemi drugimi. „Slov. Narod“ je pa drugi dan poročal, o zaupni okrožnici praškega nadškofa, razposlani po praških slavnostih. Nadškof v tej okrožnici pozivlja svoje zaupnike, naj mu naznanijo vse duhovnike, ki se udeležujejo aktivno javnega in narodnega življenja in ki obiskujejo gledališča. — Kaj porečeta gg. Finžgar in Cankar? Kaj koroški duhovni?

Dalje se nam piše:

Nekaj vprašanj dr. Zorètu.

Ali bi mi bili dolžni poslušati škofa tudi v tem slučaju, če bi nam pokazal iti pod politično vodstvo ljudi, o katerih bi bili mi trdno prepričani, da so iz koristolovskih

ozirov rovali proti nekdanji S. L. S.? Ali bi bili mi dolžni ubogati škofa, če bi nam ukazal pod politično komando ljudi, o katerih smo mi trdno prepričani, da varajo škofa, da je njihovo delovanje in njihova politična taktika v veliko škodo veri, cerkvi, narodu in državi? Ali bi nam sploh mogel kdo ukazati, da bi morali odobravati blatenje katoliških mož, katerim ne morejo dokazati nasprotniki nobenega zločina? Ali nas more kdo siliti, da pozitivno delamo za politično stranko, o kateri smo prepričani, da zavaja ljudstvo v liberalizem in ga hujska proti duhovščini? Ali se pregrešimo proti cerkvenemu pravu, če s tako stranko nočemo sodelovati, ampak se odtegnemo političnemu delu in odgovornost prapustimo odgovornim osebam? Ali mora duhovnik vedno sproti prositi škofa za dovoljenje, kadar hoče na kak političen shod, sklican od katoliških mož in katoliške stranke? Ali smo mi modernisti, če obsojamo politiko, ki vodi narod v liberalizem? Ali je po novem cerkvenem pravu duhovskemu pomočniku dovoljeno župnika črniti pri ljudeh po krivici, da z Nemci drži, da je proti narodni svobodi, da ni katoliški? In ali je župnik modernist, če ga posvari, naj ne dela razdora, naj ne hujska, naj ne obiskuje liberalnih gostiln, naj se ne brati preveč z osebami, ki ne hodijo v cerkev?! Kadar nam g. profesor odgovorite na vsa ta vprašanja z „da“ — in ta „da“ dokažete s kanoni cerkvenega prava, potem postanemo tudi mi mladini — ! Prosimo pa, da odgovorite na jasno stavljena vprašanja z jasnimi, kratkimi odgovori, ne pa z zavijanjem in namigavanjem in ne s skoki na predmete, o katerih niti ne govorimo. Ker pa poznamo mladinsko nagnjenje k zavijanju resnice in k skrivanju za škofovo avtoriteto, še enkrat povdarjamo, da smo prepričani, da škof deluje iz najčistejših namenov, koristi veri, cerkvi, državi in narodu. Vemo pa tudi, da noben človek ni nezmotljiv v politiki. Mi smo že zdavnaj zaklicali: „Ne vlačite škofa v politično blato!“ Toda mladini, se zdi, hočejo oblatiti vso njegovo avtoriteto, ker se skrivajo za njegov hrbet. Mi smo pa v neprijetnem položaju, da marsikaj ne smemo reči proti mladini, ker se bojimo, da bi potem senca ne padla tudi na škofa. Mi raje izgublamo pred narodom dobro ime, kakor da bi trpel škofov ugled!

Kako o nas sodijo.

Ni brez koristi, če se včasih sliši, kaj nasprotnik o nas sodi. V dunajskem krščansko-slovanski politiki:

V realnem svetu dejstev odgovarja dosegi cilja primerna poraba moči; ako je premalo sile na razpolago ali pa, ako je cilj previsok, potem sanjač obleži ob poti. To je bistvo vsake tragike, da ne korenini v zunanem svetu, ampak v notranjosti človeka. Svetovna zgodovina nam kaže, da je zlasti slovanske narode zadevala žalostna usoda, še nobeno slovansko kraljestvo se dolgo časa ni vzdržalo. V svetovni vojski smo doživeli dvoje posebno tipičnih primerov.

Prva žaloigra je drama srbskega naroda. Srbi so bili kot narod razumni, hrabri, plodoviti, žilavi, živeli so v krasni deželi z zdravim podnebjem; dežela je bila vsled svojih lastnosti in zunanjih razmer prav ustvarjena za lepo bodočnost. In ravno to ljudstvo je svetovna vojska popolnoma pomandrala in mu prizadela največ krvavih izgub.

Ruski narod, ravnotako brez dvoma zelo nadarjen in prazdrav, je imel največji del sveta, po celi Aziji bi se lahko razvil. Pred bodočnostjo Rusije se je tresla cela Evropa. A tudi ona ni znala obdržati svoje posesti in danes izkrvaveva vsled notranjih bojov. Ako se vprašamo po vzrokih te žaloigre, vi-

dimo kot vzrok — prevzetnost. Slovanskim narodom manjka trezne sodbe, katera obvaruje druge narode pred poginom. Sanjač in fantast podcenjuje, nergač pa precenjuje zapreke, prvi se zaletava v zapreke, ki jih nikdar ne more premagati, drugi se niti ne upa do zaprek, ker se mu zde prevelike, da bi jih morda lahko premagal. Morda je ravno meš na nemško-slovanska kri napravila iz Rusov trezno in praktično misleč, a pri vsem tem še neizmerno žilav, dosleden in vstrajen narod.

Kipeča fantazija, ki je ni brzdala trezna kritika, je pahnila srbsko ljudstvo v nesrečo. Srbi bi morali pomisliti, da narod petih milijonov nikakor ne more zmagati države s petdeset milijoni prebivalcev in da bi bilo zanje najbolje, in da bi bila njihova edino mogoča politika ta, da bi živela z veliko podonavsko monarhijo v dobrih odnošajih. Toda vseh proti Turčiji, vsled notranjih prekucij oslabiljena, je srbsko že itak vročo domišljavost pripravil do tega, da je zavrela in prekipela: videla je (Srbija) en sam cilj, Veliko Srbijo, ni pa videla velike ovire Avstrije, ki naj bi, sama desetkrat močnejša, šele dovolila, da se iz njenega telesa izreže Velika Srbija.

Isto velja v Rusiji. Ruski narod je videl samo ogromni človeški rezervar, velikansko prostornino države; ni pa poznal lastnih slabosti, velikih socialnih razlik prebivalstva in pomanjkljivosti organizacije v tej ogromni masi. Da rabim naravoslovno primer: Rusi so imeli veliko prostornino, pa premalo gostoto; zato so se zadeli ob svoje intenzivno organizirane nasprotnike, Nemčijo in Avstro-Ogrsko kakor velik kup tarčic ob granitno skalo, ki se je pri tem razpršil in raztrgal.

Kar velja za Rusijo in Srbijo, velja tudi za ostale slovanske narode. N hče drug kot Poljaki sami so si svoje dni uničili poljsko državo. Poljska more vsled svoje centralne lege samo tedaj dobro uspevati, ako stoji s svojimi velikimi sosedi na dobrih nogah, to pa doseže samo s tem, da ne zahteva nič nemogočega in nedosegljivega. Ali so se Poljaki iz usode lastnega naroda kaj naučili? To bo pokazala bodočnost.

Tudi državno-pravne deklaracije Čehov in Jugoslovanov, ki so dvignile toliko prahu, so tipične drzne sanje, ki se ne menijo za realno istinost in za odločujoče razmere moči. Da pa sanje in zgolj želje ne vodijo do cilja, ako jim manjka realne sile in moči do uresničenja, je občutila ogromna Rusija in mala Srbija. Ako pa Čehi in Jugoslovani v resnici „mislijo“, da imajo potrebno moč, potem bodo skusili na lastni koži, da se bo ta domišljavost nekoč končala kot žaloigra.

Za našo čast!

Deželni odbor Kranjski je sklenil v svoji seji dne 19. junija t. l.:

I.

Deželni odbor Kranjski, kot ustavni zastopnik dežele, zavrača z največjo ogorčenostjo nizkotni poizkus veleizdajalca Ante Trumbića in njegovih sodrugov, zavesti prebivalstvo naše dežele v veleizdajo, in odklanja zlasti nesramno podtikanje, kakor da bi izdajalsko in vojsko podaljšujoče početje jugoslovanskih uskokov imelo kakršnokoli oporo v poštenem, svojemu cesarju zvestem prebivalstvu Kranjske dežele.

Prebivalstvo Kranjske dežele želi, da se čim prej povrne mir, in išče svojo srečno bodočnost slejkoprej edino le pod žezlom prejasne habsburško-lorenske dinastije. S tistimi pa, ki so v najhujšem času zbežali iz domovine, da spletkarijo s sovražniki našega cesarstva ter podaljšujejo vojsko, noče Kranjska dežela no-

benega stika in se jih z ogorčenjem otresa kot največjih škodljivcev naroda.

II.

Ta resolucija se naznanl vsem občinskim zastopom Kranjske dežele, s pozivom, da o njej sklepajo. Župan naj takoj skliče sejo in tekom 14 dni o sklepu poroča deželnemu odboru.

Politični pregled.

Dve ruskemu carju zvesti posadki

se še nista udali boljševikom. Monarhistična zastava se še vije v Harbinu, kjer poveljuje general Horvat in v enem delu bajkalskega okrožja, kjer zapoveduje Semenov, ki ima svoj sedež v Dau-iji.

Ameriški transport čet utopljen.

Neki nemški podmorski čoln je v Atlantskem oceanu potopil ameriški transportni parnik „Präsident Lincoln“ z 18.168 tonami, ki je bil oborožen s štirimi topovi kalibra 15.2 cm. Vojaška posadka ladje je obstajala iz 40 častnikov in kakih 650 mož mornarice. Poleg tega je bilo na krovu kakih 20 častnikov in več moštva armade, ki naj bi se vrnili v Ameriko. Zdi se, da je večji del posadke utonil.

Zimski viharji

so se umaknili

majniku!

V zapuščenih strelskih jarkih in na bojnih poljanah vzhoda klijejo trave, cvetlice in bogato snopje.

Pot do velike
žetve končne zmage
in splošnega miru

kaže

8. vojno posojilo.

Dnevne vesti.

Iz seje deželnega odbora kranjskega v Ljubljani, dne 15. junija 1918. Navzoči: Kot predsednik deželni odbornik msgr. dr. Evgen Lampe, kot prisledniki deželni odborniki: dr. Vladislav Pegan, dr. Karl Triller in dr. Ivan Zajec. Druginjska doklada za deželne uslužbenice in vpokojence. Deželnim aktivnim uslužbencem in vpokojencem se dovolijo druginjske doklade v dosedanji izmeri do 31. decembra 1918. Preparatorjem deželnega muzeja se imenuje Viktor Herfort in uvrsti v kategorijo poduradnikov. Deželna zveza za tujski promet in turistiko. V glavni odbor Deželne zveze za tujski promet in turistiko na Kranjskem se imenujejo gg.: Dež. odbornik dr. Karl Triller, dr. Janko Benedik, okrajni zdravnik na Bledu, Mihael Černe, hotelir na Bledu, Frančišek Žvan, župnik v Boh. Bistrici, Anton Golf, župnik v Srednji vasi v Bohinju, Ivan Piber, župnik in deželni poslanec v Gorjah, Jožef Lavtižar, gerent v Kranjski gori, Andrej Perko, jamski nadzornik v Postojni, Augustin Zajec, gostilničar v Šiški, dr. Vladislav Pegan, dež. odbornik v Ljub-

ljani, Henrik Lindtner, dež. rač. ravnatelj v Ljubljani, Augustin Maly, župan v Belipeči, Franc Peterca, predsednik st. dr. „Union“, Anton Mayer, c. kr. dež. šolski nadzornik v pokoju in J. Hedžet, hotelir v Ljubljani. Jak. pl. Schellenburga ustanovno mesto na c. kr. Terezijanski akademiji se podeli Hermanu bar. Rechbachu. Občina St. Jošt — sprememba imena. Zahteva občine St. Jošt po izpremembi imena se odkloni, ker ni nobene nujne potrebe za to, da se staro in vkoreninjeno ime odpravi. Ako bi deželna vlada kijub temu zahtevi ugodila, ugovarja deželni odbor proti temu, da bi se občina po novi označbi razen „Besnica“ imenovala tudi „Bessnitz“, ker tega imena ljudstvo ne pozna in je povsem neopravičeno uvajati take krajevne označbe, ki jih nikdo ne želi.

Iz seje deželnega odbora kranjskega v Ljubljani dne 19. junija 1918. Navzoči: Kot predsednik deželni odbornik msgr. dr. Evgen Lampe, kot prisledniki deželni odborniki: Josip Anton grof Barbo, dr. Vladislav Pegan, dr. Ivan Zajec in dr. Karl Triller. Druginjske doklade za učiteljstvo. Ker je država pripravljena dati deželam 50% predujem za izplačilo $\frac{3}{4}$ državnemu zboru predloženega zneska za druginjsko doklado učiteljem, se načrtu od c. kr. naučnega ministerstva predlaganega sklepa pritrdi, da je mogoče učiteljstvu vsaj v tem obsegu ustreči še pred ustavno rešitvijo predloženega zakona. Letna poročila na drž. sred. šolah kranjskih. Na predlog referenta dr. Pegana se sklene storiti pri pristojnih šolskih oblasteh potrebne korake in uporabi ves vpliv, da se na državnih srednjih šolah kranjskih, ki po razmerju učencev veljajo kot slovenske, izdajajo letna poročila v slovenskem jeziku. Vpogled v deželne knjige po deželnih poslancih. Dež. odbornik dr. Triller predlaga v imenu kluba narodno-naprednih poslancev in novostanovljenega kluba deželnih poslancev S. L. S., da se mešani komisiji dež. zbornih klubov da vpogled v deželno knjigovodstvo. Predsednik msgr. dr. Lampe odgovori, da je to protiustavno in da spadajo vloge deželnozbornih klubov v delokrog predsedstva deželnega zbora ne pa deželnega odbora.

Vitezki klub. Pretekli teden se je zbralo v Ljubljani nekaj deželnih poslancev ki se prištevajo Kalanovi stranki. Napravili so svoj klub in izvolili za načelnika tega kluba viteza Pogačnika. „Slovenski kmečki stranki“ Kalanovci niso mogli napraviti večje usluge, kot da so izvolili za svojega načelnika vit. Pogačnika. Zakaj, se bo že izvedelo.

Mladinski klub v deželnem zboru. Deželnozborni poslanci ki so odpadli od načel S. L. S., na ktera so bili izvoljeni in se pridružili Kalanovi stranki, so sedaj ustanovili svoj klub „S. L. S.“ in izvolili svojim načelnikom — viteza Pogačnika. Kakšna ironija! Pokojni Krek je začel zaradi prostovoljnih strelcev svojo akcijo zoper vodstvo prave S. L. S. — sedaj je pa polkovnik in organizator kranjskih prostovoljnih strelcev načelnik mladinskega kluba. Vsakemu je še v spominu, kako so mladini agitirali zoper prostovoljne strelce, se norčevali iz njih in sedaj... To je prava doslednost, vredna „mladinstva“. Morebiti bo sedaj vitez Pogačnik kaj natančnejega poročal klubu, ki mu načeluje, o svojih svojedobnih poročilih generalu Krausu, dr. Gregorič pa, ki je brez dvoma odličen in vreden član novega kluba, o svojih nežnih zvezah z židovsko-liberalno-nemškonnacionalno graško „Tagespost“. — V novem klubu zbrani gospodi želimo obilo sreče in mejsebojne radosti.

Lopovi! Iz — „Slov. Naroda“ izvemo, da so baje „slovenski duhovniki“ nedavno poslali svojim sobratom, „ki so še vedno

pristaši dr. Susteršiča" okrožnico, v kateri očitajo g. dež. glavarju, da je storil na narodu „smrtni greh, ki za vedno vniči vse grešnikove zasluge.“ Med „smrtnimi grehi“ pa tudi navajajo „dokazana dejstva“, da je na začetku vojske opravljal „nemoteno ova-duško delo“, ki ga je pozneje nadaljeval z raznimi dopisi v dunajski „Reichsposti“, kjer je očitno „denunciral“ ne le svoje lastne rojake, temveč — on, katoliški dež. glavar! — še svojega lastnega škofa. — Mi ne vemo in resno vprašamo častiti duh. stan, če so se res našli slovenski duhovniki, ki so padli tako nizko, da so razposlali tako infamno okrožnico svojim stanovskim tovarišem. To pa vemo, da so dotične trditve — naj so bile v „okrožnici“ ali pa le v „Slov. Narodu“ nesramno lažljivo obrekovanje in bilo bi neizmerno žalostno, če bi se bil res našel slovenski duhovnik, ki se je poslužil tako nizkega sredstva. Mi smo v našem listu dokazali z zgodovinskimi dejstvi, kako je bil ravno naš deželni glavar ob vojnem času žrtev najpodlejšega denuncijantstva in obrekovanja pri visokih vojaških oblastvih. — Mi smo dokzali, kako je uspešno branil naš narod v absolutistični dobi pred nemškonalcionalnim navalom. — Mi smo konstatirali in konstatujemo vnovič, da je debela laž, ki se je skuhala v „Slovenčevem“ uredništvu, da je dr. Šusteršič pisal dotične članke v „Reichspost“. Mi smo konstatirali in konstatujemo vnovič, da je podla laž, da bi bil dr. Šusteršič kjerkoli denunciral ljubljanskega knezoškofa. — Vse, točka za točko, lopovska izmišljotina gospodov okoli „Slovenca“ in „Slov. Naroda“. Neizmerno žalostno je, da so take lopovske hujskarje sploh mogoče in da najdejo oporo celo tam, koder bi se morala v prvi vrsti oznanjevati le resnica. — Z gnjevom in gnjusom beležimo ta dejstva. Preči nam res nevarnost, da se celo naše javno življenje in vse naše pošteno ljudstvo pogrezne v mlakuži laži in lopovstva.

„Slovenec“ o lažeh mladincov. „Slovenec“ je priobčil naslednjo notico: „Preteklo soboto se je po vseh nemških listih razširila vest, da dr. Šusteršič zapušča politično življenje in da se preseli v Švico. Na to novico pošilja dr. Šusteršič nemškim listom iz Bad Gasteina naslednji popravek: Z ozirom na notico v Vašem cenjenem listu od 8. t. m. „Poslanec Šusteršič odhaja iz političnega življenja“ prosim, da mi dovolite popraviti, da je ta notica v vseh svojih delih netočna. Posebno ugotavljam, da si nisem nakupil v Švici nobenih posestev in da nimam sploh nobenega posestva. Tudi ne namerjam spremeniti svojega bivališča. Za prijazen sprejem teh vrst se Vam vnaprej zahvaljujem in sem z odličnim spoštovanjem dr. Ivan Šusteršič, drž. poslanec in dež. glavar na Kranjskem.“ — Kakor nas prva notica ni razveselila, tako nas ta ni užalostila; tudi nam ni ganilo trdega srca „posebno“ ugotavljanje, da nima deželni glavar sploh nobenega posestva. Počakali bomo, da si ga kupi.“ — V taki obliki preklicuje „Slovenec“ mladinske „švicarske pravljice“, s katerimi so bili nalagani visoki in nizki krogi. In tiskarna v kateri tak list izhaja, se imenuje katoliška!

Na zunaj so imeli narodno-radikalne jugoslovanske fraze, na znotraj so pa bili zopet s pogodbo zvezani z Nemci! Zadnja seja kranjske trgovske in obrtne zbornice je odkrila zopet liberalno hinavščino. Pred leti so liberalci v zbornici vrgli Slovenca Kregarja s podpredsedniškega mesta in namestu njega izvolili Nemca ravnatelja Pammerja. V četrtek 13. junija pa pri novi volitvi g. Pammer ni bil več izvoljen. To je dalo g. Pammerju povod, da je podal izjavo, da obstoja med liberalci pogodba, po kateri bi liberalci morali Nemca voliti do prihodnjih volitev v trgov-

sko in obrtno zbornico! Tako so napravili liberalci novo pogodbo z Nemci v času, ko so bili njihovi listi polni narodnega radikalizma in so nas psovali z „izdajalci“. Sedaj so to pogodbo na videz prelomili, da se zopet z Nemci zvežejo, kedar jim bo kazalo. To so dokazi o liberalnem narodnjaštvu — nam, ki nas psujejo z „izdajalci“, takih sramotnih pogodb ne morejo vreči v obraz.

Nemška predrznost in boječnost g. Smodeja. Celovški „Mir“ jadikuje da je podružnica „Südmarke“ sklicala shod v popolnoma slovensko vas, kjer ni niti enega Nemca domačina. „In na shod, ki ga sklicuje Slovencev strupeno sovražno nemško društvo, na ta shod pridejo Slovenci, da si kopljejo svoj lastni grob. Kako je vse to mogoče? Edinole ker nam manjka izobrazbe, vzdihuje „Mir“. Zakaj pa koroškimi Slovencev tako manjka izobrazbe? Zato ker so doslej imeli take voditelje kot n. pr. Smodej v Celovcu ki po Kranjskem kaže svoje mučenstvo z napadi na dr. Šusteršiča, na Koroškem pa se umaknejo celo iz slovenskih krajev ter se ne upajo slovenske postojanke braniti pred nemško predrznostjo. To so pač čudni „rešitelji“ slovenskega ljudstva. Družba sv. Mohorja bi tudi lahko več storila za izobrazbo Koroškega ljudstva, kakor pa da svojega g. Smodeja pusti hoditi po kranjskih veselich.

Krasni uspehi. Po shodu na Vrhniki je neki liberalcec dejal: „Zdaj smo mi na konju, z nami je škof. Zagotovim vas, da občinski odbor na Vrhniki ne bo prišel nikdar več v roke S. L. S.“

Tiskarna, ki je ni. V „Slov. Narodu“ večkrat čitamo kaj o „Šusteršičevi tiskarni“. „Slov. Narod“ s tem namiguje na „Zadružno tiskarno“. Povemo enkrat za vselej, da je „Zadružna tiskarna“ zadruga, ki ima svoje načelstvo in da dr. Šusteršič niti v načelstvu ni, niti v nadzorstvu in sploh nima nobene ingerence na to zadrugo.

Čudna pridiga. Na Rožniku je bila pridiga o „Češkem Svazu“. Pridigar, navdušen Jugoslovan, je povzdigoval na prižnici politiko češkega svaza. Teža pa ni povedal, da je večji del teh svazovcev popolnoma svobodomiseln in protikatoliški. To ni bila božja beseda!

Gospod „e“ — ali kdor ste, ki se skrivate pod tem imenom! V „Jugoslovanu“ 25. maja ste načeli prav važno vprašanje! Odgovora in zaključka niste dali, ker bi ne bilo v Vaš prilog. Tam pišete v članku „Po slavnostih v Pragi“, kako Vas je prijel en češki duhovnik, doktor bogoslovja, zakaj se vendar kot katoliški duhovnik udeležujete slavnosti, ko je pripravljali odbor domačo duhovščino kar ignoriral. Le telebajte za njimi, za svobodomiselnimi! Čehi so naši bratje, trdimo in jih ljubimo. Če bo pa nauk, ki ga dajete našemu katoliškemu slovenskemu narodu res koristil, je veliko vprašanje. Vsi češki politiki, za katere se tolikanj poganjate vi, so izraziti nasprotniki katoliške vere in svobodomiselnosti ni nikjer toliko razširjeno kot prav v Čehih. Mi želimo bratom Čehom vse dobro in uresničenje njih upravičenih zahtevanj, moramo pa kot katoliški Slovenci oporekati, da se kar širokoustno oznanja, kako naj se od čeških svobodomiselnih učimo itd. — Žalostno, da se je toliko katoliških slov. duhovnikov udeležilo čeških slavnosti, kaj si bodo naši češki sobratje mislili o slov. duhovščini? Gg. Cankar, Finžgar? Le sinodalne knjige v roki!

Protli plesu se glase navodila „Marijinim družbam“, ostro piše proti plesu celovški „Mir“, na dr. Korošičevih zborovanjih pa se ljudske farbarije in veselice zaključujejo s plesi. Tako je bilo tudi na Vrhniki. So ljudje, ki smejo vse, povrh pa piti in plesati — samo, da upijejo živijo Kalanovcem.

Liberalcem prednost. „Slovenec“ v dolgem nekrologu pravi, da je bil v Gorici umrl dr. Pavletič „prvobojevnik za katoliške narodne ideale.“ „Slov. Narod“ tudi trdi, da je bil dr. Pavletič po svojem političnem prepričanju bojevnik v vrstah S. L. S. „Žaljuči ostali“ so pa vendarle dali liberalcem prednost; določili so za „Slovenca“ jako majhen parte, v „Narodu“ so pa dali natisniti parte na cele pol strani. Tako se godi ubogim prvobojevnikom za katoliške ideale po njihovi smrti, da se iz zapuščine katoliških bojevnikov masti liberalno glasilo.

Podla laž in brezvestna hujskarja jim je orožje. V socialnodemokratskem „Naprej“ čitamo: „Gorski strelski polk št. 2 je premeščen iz Ljubljane v Enns na Zgornje Avstrijskem. Premestitev je „priporočal“ tudi kranjski deželni glavar dr. Šusteršič. Zdelo se mu je to potrebno na politične razmere, ki razburjajo sedaj južne pokrajine monarhijske.“ — Tako v bratski slogi tudi socialni demokratje pogrevajo laži liberalnih in klerikalnih mladincov o dr. Šusteršiču. Za hujskanje proti dr. Šusteršiču je tej družbi dobra najpodlejša laž. Ta družba mora imeti jako malo spoštovanja do naroda, da ga hoče „voditi“ s samimi lažmi.

Neresni ljudje. V kontrolni komisiji za državne dolgove je član Jugoslovanskega kluba dr. Jankovič glasoval proti osmemu vojnemu posojilu. Ali naj bo cilj Slovencev propast države, da na njenih razvalinah našo zemljo zasedejo Italijani? Ta demonstracija „Jugoslovanskega kluba“ je bila zelo neumestna. Vspah ima ta, da so zopet naši narodni sovražniki dobili nekaj orožja v roke. Celo češki zastopnik ni glasoval proti in se je glasovanja vzdržal. Kako resni pa so poslanci „Jugoslovanskega kluba“ priča to, da sta sedaj, ko vlada prepoveduje politične shode, sklicala poslanca Gostinčar in dr. Ravnihar shod na Grosuplje z dnevnim redom: „Agitacija za osmo vojno posojilo“ — seve je bil ta dnevni red le slepilo, da bi shod ne bi bil prepovedan. Ali je Jugoslavija vredna take neresnosti?

Deželna elektrarna na Završnici. Deželni odbor je dobil od poljedelskega ministerstva v zadnji inštanci koncesijo za deželno elektrarno na Završnici, ki je že četrto leto v obratu in je velika dobrota za celo okolico, zlasti v sedanjih razmerah pri pomanjkanju petroleja in delavskih muči. Izvršila se je tudi z najboljšim uspehom obravnava glede odobrenja električne naprave in stavb. Naprava je naravnost vzorna, kar brez pridržka pripoznavajo vsi strokovnjaki. To ni vseč mladincem, ki so pri bajerju in pri vodnem nabiralniku na Završnici pobili okna in poškodovali železna vrata. Krivci so znani in njih kolovodja Trebušnikov sin v roki pravice. Ta mladinska politika naj bo za ilustracijo k vprašanju, kdo dela za ljudstvo dandanes.

Oklic za domov se vrnivše begunce. Deželna vlada nam je poslala oklic pod pokroviteljstvom Njene ces. in kr. Visokosti nadvojvodine Marije Jožefe stoječega pomožnega odbora za begunce z juga, iz katerega je razvideti silno žalostno stanje bivališč, katere so našli begunci vrnivši se v svojo goriško-gradiščansko domovino. V tem oklicu prosi pomožni odbor vse človekoljube, da težko prizadetim žrtvam vojske priskočijo na pomoč z raznim orodjem in pohištvo. Deželna vlada obrača se tedaj na Kranjsko prebivalstvo s prošnjo, da skoči na pomoč svojim revnim sosedom. Darovane reči sprejemajo „Posredovalnice za goriške begunce“ v Ljubljani, Kranju in Novemestu. Pomni se, da je dobrodošla vsaka tudi najmanjša reč, ki se potrebuje v hiši in kuhinji.

Odvetniško pisarno dr. Šusteršiča bo vodil po dr. Pavletiču dr. Regali.

„Narodni uspeh“. „Slovenski Gospodar“ je vojakom na fronti prepovedan. Pisava mladinov rodi vedno večje vspehe.

Na Slovenski trgovski šoli, Kongresni trg 2, se vrši vpisovanje v deški pripravljalni razred in I. letnik ter v deški I. letnik 28., 29. in 30. junija od 10. — 12. ure pri ravnateljstvu. Vsa pojasnila daje ravnateljstvo.

Velika goljufija. Te dni je bila na Dunaju izvršena velika goljufija, katere povzročitelji dosedaj še niso v rokah policije. Ljubljanska tvrdka Sever & Komp. je naročila pri neki dunajski veletvrdki večje množine semen ter je istočasno z naročilom izstavila akreditiv pri Jadranski banki, glaseč se na 50.000 K. Naročeno blago je tvrdka se poravnala potom pošne hranilnice, ter se ni poslužila svote pri Jadranski banki. Nanknadno pa se je izkazalo, da je 5. t. m. neki mlad mož s pooblastilom dvignil pri Jadranski banki onih 50.000 K. Legitimiral se je kot uradnik dunajske veletvrdke, pri kateri je ljubljanska tvrdka naročila semena, z imenom Mack. Takojšnja poizvedovanja so dognala, da je goljufijo izvršil najbrž prokurist dunajske firme, Edlinger, in sicer v zvezi z več tovariši. Nadaljna poizvedovanja so v teku.

Požar v Ajdovščini. Velik požar vsled sovražnega zračnega napada je nedavno porušil in uničil polovico Ajdovščine in Šturije. Tudi sosednji kraji so mnogo trpeli. („Naprej“ št. 122.)

Zrtev vojne. Koroško Belo na Gorenjskem so zažgale lani laške bombe. Zgorelo je do tal 45 hiš. Koroška Bela je še zdaj groblja. Ljudje bivajo v kletih. Država je dala podpore 144.000 K, zavarovalnice niso plačale ničesar. Tisoč kosov opeke stane 160 K, pred vojno pa 30 do 40 K. Delavcev in zidarjev ni. Vsekakor mora za Koroško Belo država več napraviti, kot je doslej napravila.

Tvrdka Peter Kozina & komp., tovarniška družba za izdelovanje čevljev v Ljubljani s podružnico na Bistrici pri Trzihu, je sklenila na svojem občnem zboru, da se razpusti in stopi v likvidacijo.

Ruski čas. Odredba ruske vlade določa, da se morajo v Moskvi in v Veliki Rusiji postaviti ure za dve uri naprej.

Listnica uredništva.

G. Janez Kalan: Prihodnjič!

Ofenziva v Italiji.

Naši se v Italiji bore na 150 km dolgi bojni črti. Naša ofenziva napreduje. Treviso je v nevarnosti. Dosedaj smo pridobili okoli 10 km na prostoru. Posebno krepko se bori Boroevičeva armada na zahodnem bregu Piave. Kanal Fosetta so naši prekoračili. Sovražnik meče v boj cele divizije, da bi nam iztrgal pridobljene pozicije. Južno Assiaga so francoski zbori pričeli s protiofenzivo, a so bili odbiti.

V petih dneh naše ofenzive so Italijani izgubili do 60.000 mož. Italinsko vojno vodstvo se baha, da je bilo po izdajicah natančno poučeno kje in kedaj je pričakovati najnovjšega sunka.

Gospodarske vesti.

Zetev na Ogrskem se je pričela ter je baje splošno boljša kakor lansko leto. Vlada pa veliko pomanjkanje delavcev in na veleposestvih v obdonavski nižini plačuje delavce na polju poleg hrane po 50 do 55 K na dan.

Verižna kupčija s kmetijami v Galiciji. Najnovejši izrodek gališke židovske trgovske domišljije je trgovanje s kmetijami. Zemljiškoprometne komisije sicer delujejo tudi v Galiciji, toda pravi orientalski trgo-

vec, ali bolje, premeteni krvoses, ne neha preje, da najde pot po kateri more trgovati kljub vsem državnim naredbam. Kakor se po raznih dunajskih kavarnah trguje s kavo, čajem, čokolado i. dr. tako se v Galiciji trguje s kmetijami in se je razvila že prava pravcata verižna kupčija. Delajo pa tako: Premetenci pregovarjajo vdovele kmetice in tudi take, katerih možje so v vojaški službi, naj jim kmetijo prodajo za dobro ceno. Žena prejme nato kako majhno aró v znesku sto ali dvesto kron in podpiše listino, da bo po končani vojni, ko ne bodo več poslovale zemljiškoprometne komisije, dovolila, da se kmetija prepíše na ime novega kupca, tedaj pa, da se ji bo izplačala pogodena kupnina v gotovem denarju. Dotlej, tako se dogovorijo, ostane sedanja lastnica tudi še nadalje lastnica kmetije, pač pa mora kupcu prodati po dogovorjenih cenah vsako leto del pridelkov, jajec, masti, špeha, perutnine, krompirja in podobnih reči. Ti goljufi seveda sklepajo take sleparske pogodbe samo zato, da dobijo veliko živil, katere porabijo deloma za se, deloma pa jih prodajajo po oderuških cenah. Drugi zopet, ki imajo dovolj živil, take pogodbe enostavno drugim prodajajo za primeren dobiček in nobena tajnost ni, da gre to tako naprej skozi pet, šest rok. V raznih galiških mestih so nastale kar cele borze na katerih se trguje z omejenimi aprovizacijskimi ugodnostmi.

Dobava bencina za mlatilnice in druge kmetijske namene. Poljedelsko ministerstvo hoče tudi letos zagotoviti potrebni bencin za motorje, ki se rabijo za mlatev in v druge kmetijske namene. Oddajal se bo težki bencin in zmes bencola in petrolbencina. Podrobna določila se izvedo pri okrajnih glavarstvih, kjer se dobe tudi predpisane tiskovine za taka naročila. Naročila na bencin, ki morajo biti potrjena od občinskega urada, je pošiljati naravnost na poljedeljsko ministerstvo, oddelek XXVI. (Département XXVI des k. k. Ackerbauministeriums.)

Obligacije 8. vojnega posojila se bodo sprejemale namesto gotovega denarja pri prodaji vojaškega blaga pri demobilizaciji. Pri demobilizaciji t. j. po končani vojni prodajali bodeta obe državi monarhije ono blago vojne uprave, katerega se ne bode več potrebovalo za vojne namene. Prodajala se bode med drugimi: tovorna, vprežna in domača živina, vozila vseh vrst, kakor vozovi, sani, kola, čolni, kolesa, avtomobili, material za vojne železnice z lokomotivami in vozovi, vprežna in ježna oprava, poljedelski stroji in tako orodje in posode, industrijalni stroji, žage, pumpe, žrjavi, hišna in kuhinjska posoda, sukno, ogrinjala, šotori, tkanino, vrvi, jermenovje, pasovi, les, kovine, žice, pločevina, živila in sirovine vsake vrste. To so reči, katere bode širši krog ljudstva posebno poljedelstvo nujno potrebovalo in katerih takoj po sklepu miru po drugem potu ali sploh ne bode mogoče dobiti ali pa le za drag denar. C. kr. finančno ministerstvo je objavilo, da se bodo pri prodaji in licitaciji takih reči, ki se bodo vršile po končani vojni v Avstriji sprejemale obligacije 8. vojnega posojila in sicer ne samo zadolžnice ampak tudi državne zakladnice namesto gotovega denarja v plačilo. Zaračunala se bode cena, po kateri se je vojno posojilo podpisalo in se bode pri tem posebno oziralo na one, ki bodo z obligacijami 8. vojnega posojila plačali.

VIII. vojno posojilo. Pri Kranjski deželni banki in Ljubljani so nadalje podpisali osmega vojnega posojila: Kranjski deželni odbor K 500 000; občina Loški Potok K 6000; neimenovani denarni zavod v Ljubljani K 40.000; Žnidaršič & Valenčič K 10 000; Luka Otoničar K 1000; Michael Škrbec K 2000; Janez Makovec K 1000; Anton Mehle K 1000; Franc Pavčič K 3000; Janez Kavalari

K 1000; Jakob Nosan K 2000; Franc Kosec K 1000; Franc Lešnjak K 1000; župni urad Vranja peč K 300; Janez Krivic K 400; Janez Volkar K 200; Matija Kolar K 2000; duhovska hiša stolne župnije ljubljanske K 3000; župni urad K 1000. — Za nadaljne prijave se priporoča oficijelno subskripcijsko mesto Kranjska deželna banka v Ljubljani, ki dovoljuje v svrhu podpisa vojnega posojila tudi hipotekarna in komunalna posojila ter daje vsakomur rada tozadevna natančnejša pojasnila.

Sprejem goveje živine na pašnik c. kr. kmetijske družbe kranjske na Ivju v ra-deškem sodnem okraju na Dolenjskem. Kmetijska družba je kupila moderno urejen pašnik na Ivju, ki leži 500 do 600 m visoko nad morjem v dobri legi, z dobro vodo, z ugodnim podnebjem, ter je zato tudi prikladen za živino, ki prihaja naravnost iz hlevov. Paša je obila, enaka kakor na kakem bujno rastočem travniku, zato more živina jesti kolikor hoče. Izključna reja na paši noč in dan je izrednega pomena za zdravje in razvoj živine. Ob deževnem in mrzlem vremenu ima živina prost vhod v hleve, kjer se ji poklada, če je potrebno, dobro seno. Najboljši vspehi se dosežejo pri živini, ki še rase in ki je torej $\frac{1}{2}$ do $1\frac{1}{2}$ leta stara. Družba sprejme na pašnik še kakih 50 glav zdrave goveje živine v popolno oskrbo do kohca letošnje pašne dobe, t. j. nekako do konca meseca oktobra. Pristojbina za pašo znaša 1 K za vsak kilogram žive teže, ki jo živina na paši pridobi, oziroma najmanj 50 vinarjev na dan, če se živina iz kateregakoli vzroka dovolj ne zredi, če je n. pr. že prestara, se sploh neče rediti ali pasti itd. Živina se na pašniku redno tehta in če kako živinče dovolj ne uspeva, se to sporoči lastniku, da jo eventualno s pašnika vzame. Oni kranjski živinorejci, ki hočejo dati svojo govejo živino na ta pašnik, naj jo kar preprosto pripeljejo na Ivje, kjer naj jo izroče upravniku Mihi Čerčku, ki da vsa druga pojasnila. Dohod na pašnik Ivje je iz Radeč čez Njivice in Močilno, ali čez Brunek in Rudno vas, ali iz Št. Janža čez Leskovec.

Dnevne mezde in vojna. Nekdo poroča iz svojega potovanja po vinorodni Ogrski naslednjo zanimivo resnico. V pogovoru z vinogradniki je povsod čul težke pritožbe zaradi visokih delovnih mezd, ki jih zahtevajo tamkajšnji dninarji. Ko je poročevalec omenil vinogradnikom, da je pač umevno, da so delovne mezde dražje ker je tudi vino znatno dražje kot pred vojno, so mu odgovorili: „Saj radi plačamo višje mezde kakor doslej, toda med mezdo, ki jo moramo plačevati in med mezdo, ki bi jo radi plačevali je velikanski razloček. Mezda je desetkrat višja kot pred vojno. Za obrezovanje trt, katero delo gotovo ni težavno, moramo plačevati po 40 K na dan. Pa ko bi bilo to že vse! Dajati moramo tudi dobro in obilno hrano in pogoj je tudi, da dobi delavec na dan vsaj trikrat vina ali žganja. Kdor ve, kakšne mezde moramo plačevati, koliko stane hrana in pijača, ta se ne bo čudil, če se vino neprenehoma draži. Visokih dnin ne plačujemo prostovoljno, ampak prisiljeno, kajti kdor ne da, kar dninar zahteva, pa z delom ne more naprej. Visoke cene vina nam vinogradnikom zato ne prinašajo prav nič več dobička kakor mnogo nižje cene pred vojno.“ — Tako se ne godi samo vinogradnikom na Ogrskem, ampak na las tako tudi našim vinogradnikom, ki morajo tudi plačevati neverjetno visoke mezde in dajati dninarjem hrano in tri- do petkrat na dan tudi dobrega in dragega vina, ker petijota pri sedanjih cukrovi mizeriji ne morejo napravljati. Kaj to vse stane, ve le tisti, ki mora v popolni odvisnosti od dožre volje dninarjev istim dati kar hočejo in kolikor hočejo, in pri nas je še posebno hudo to,

da dninar pogojenega plačila ne mara v denarju, ampak mu ga mora vinogradnik dati v moki in drugih živilih. Godi se nam tedaj še slabše kakor našim ogrskim stanovskim tovarišem ter smo obnem deležni še te dobrote, da svojih vin ne smemo in ne moremo nikdar prodajati po istih cenah, kakor je to dovoljeno na Ogrskem. Četudi sem le navaden vinogradniški posestnik se upam čuditi, kako to, da pri cenah veljajo državne meje, ko je vendar vinoreja odvisna od za to ugodnih krajev in podnebja in ne od financerskih obmejnih kočic. Pred vojno smo svoja vina prodajali po kakovosti brez obzira na državne meje. Zakaj sedaj te razlike. Morda naj postanem jurist, da bom mogel razumeti to spako?

Za vse vrste kožuhovinastega usnja je po Ogrski potrebno za prevoz transportno dovoljenje.

Pisalni stroji so se popolnoma udomačili tudi po pisarnah v Turčiji.

Produkcija petroleja v okraju Baku je padla od leta 1906 od 448.8 milijonov pudov do leta 1917 na 402.3 mil. pudov.

Določila zaradi letošnje oddaje sena in slame.

1.

Zasega sena in slame.

Z ministersko naredbo urada za ljudsko prehrano z dne 3. junija 1918 drž. zak. št. 192 je zaseženo vse seno in slama letine 1918.

Zaseženo seno in slama se sme oddajati kranjski poslovalnici za suho krmo v Ljubljani proti določeni prevzemni ceni.

Brez dovoljenja se ne sme prodati nobenega sena in nobene slame.

Potrebni kmetovalcem v občini sami se sme oddati največ 500 kg z dovoljenjem županstva. Strankam izven občine se sme prodati največ 2000 kg in sicer le z dovoljenjem, ki ga daje potom županstva kranjska poslovalnica za suho krmo.

2.

Naloga poslovalnice za suho krmo.

Poslovalnica za suho krmo ima preskrbovati seno in slamo za vojaštvo in civilno porabo.

Ta urad mora predpisano množino sena in slame dobiti in mora z njo redno zalagati vojaštvo in preskrbovati tudi državne konjerejske zavode, poštne voznike, industrijske obrate itd., v kolikor se taka podjetja sama ne morejo preskrbovati z lastnim pridelkom.

Poslovalnica za suho krmo mora prevzeti vso za oddajo razpoložno in za deželno dajatev predpisano seno in slamo, ki je zato porabna. Pri svojem poslovanju se poslužuje komisijonarjev.

3.

Dolžnosti županstva.

Brez vednosti županstva se v občini ne sme nič suhe krme prodati, ne kupiti.

Župan mora skrbeti, da se za deželno dajatev predpisana množina sena in slame odda in pripelje ob določnem času na prevzemno mesto. On mora oddajo po vaseh odrediti in skrbeti, da se tozadevni ukazi redno in točno izvršujejo. On mora če treba tudi skrbeti, da se dobe potrebne moči in vozovi za nakladanje in vožnje suhe krme na prevzemna mesta, če treba mora občane priiliti, da pomagajo pri tem delu proti plačilu.

4.

Dolžnosti posestnika.

Posestnik ne sme oddajati zaseženega sena in slame, razen če ima za to potrebno dovoljenje, in sicer za oddajo v občini od strani županstva in za množine do 500 kg, za oddajo izven občine in do največ 2000 kg pa od strani poslovalnice za suho krmo.

Za deželno dajatev predpisano množino sena in slame, pa mora oddati in jo mora do tega časa dobro spraviti in zavarovati pred vsako poškodbo.

Seno in slama se sme oddajati le suho, zdravo, ne blatno, zato hlo ali drugače pokvarjeno.

Seno in slamo se mora zaradi tega le v suhem nakladati, voziti in oddajati na prevzemno mesto.

5.

Oddaja sena in slame.

Seno in slamo je oddajati na prevzemnem mestu in v teku določenega časa. Ker mora biti seno in slama suha, se sme nakladati, voziti, oddajati in prevzemati le v suhem vremenu.

Vlažnega, zmočenega in mokrega sena in take slame, se ne bode na noben način prevzelo.

Zaradi tega je porabiti v času, predpisanem za oddajo, le ugodne dneve za nakladanje in vožnjo.

Po kateri vrsti in v katerem času imajo oddati posamezne občine svoje seno in slamo na prevzemnih mestih, to določuje komisijonar dogovorno z županstvom.

6.

Prevzemne cene.

Seno in slama se morata pri prevzemu stehati in presoditi glede kakovosti in vrednosti. Za dobro seno in slamo je plačati sledeče cene, in sicer: za 100 kg sena (detelje itd.) . . . . . K 25— za 100 kg škopne slame . . . . . K 14— za 100 kg navadne druge slame . . . . . K 12—

Če je seno ali slama iz enega ali drugega vzroka manj vredno, ga je primerno nižje plačati.

Kdor pripelje seno in slamo pravilno v bale stisnjeno in z žico povezano, dobi od vsakih 100 kg teže po K 3-20.

Razen tega dobi posestnik, oziroma dobavitelj še odškodnino za dovoz, ki znaša pri daljavi do 5 km K 1— in za vsak km dalje po 25 v za 100 kg.

7.

Naloga komisijonarja.

Komisijonar mora pripeljano seno in slamo prevzeti in plačati po določenih prevzemnih cenah. Prevzem in plačilo se mora iz obeh strani potrditi na prevzemnih listih. Komisijonar mora skrbeti za stiskanje prevzetega sena in slame, kakor tudi za potrebno žico, plahte in vrvi, ki so potrebne za odpošiljanje blaga.

Seno in slamo mora skrbno spraviti v pripravljena skladišča na prevzemnem mestu, da ne trpi nobene škode.

Spravljene zaloge je zavarovati proti ognju. Podrobna navodila se nahajajo v posebni pogodbi.

8.

Prisilna oddaja sena in slame.

Ce se posestnik brani oddati predpisano množino sena in slame, ali če ni oseba, oz. bivališče zavezanca znana, ima okr. glavarstvo pravico izvesti oddajo sena in slame prisilnim potom.

V tem slučaju se od prevzemne cene odbije 20%, in se skupiček izroči v potrebnem slučaju pristojnemu sodišču.

9.

Kazenska določila.

Prestopki gori navedene minister. naredbe se kaznujejo od strani okr. glavarstva z denarno kaznijo do 20.000 K ali pa z zaporom do 6 mesecev, katere kazni se lahko tudi skupno odmerijo.

Ce se prestopki dogodi v obratu kake obrti, se lahko odvzame pravica za nadaljne izvrševanje dotične obrti.

Kaj je bilo novega pretekli teden?

Zagreboška opera je gostovala v Trstu. — Za notarja v Senožečah je imenovan Fran Suša. — Državni veterinarski inšpektor Alojzij Pavlin v Ljubljani je imenovan za državnega veterinarskega višjega inšpektorja. — Osemdesetletnico slavi 23. t. m. slavni slavist prof. Vatroslav Jagić. — Stotnikom avditorjem je bil imenovan sodni svetnik dr. Ivan Modic. — Z redom železne krone tretjega razreda z vojno dekoracijo in meči sta odlikovana nadporočnik Alojzij Thaler 27. p. in poročnik Friderik Justin art. p. 19., oba iz Ljubljane. — Za stotnika je povišan nadporočnik dr. Emerik vit. pl. Grasselli. — Za praporščake so povišani kadetni aspirantje Fran Ambrožič, Gvidon Debelak in Avgust Wrinskele 17. p. — V imenik odvetnikov je vpisan dr. Milan Korun s sedežem v Ljubljani. — Poročil se je v Ljubljani nadporočnik v rezervi bos. herc. pp. št. 2. Stanislav Roglič z gđ. Antonijo pl. Wurzbach-Tannenberga. — S srebrnim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje je odlikovan orožnik stražar Fran Jazbar v Vinici.

V Rakovniškem bajerju pri Ljubljani so našli utopljenega hišnika Filipa Dereanija, doma iz Št. Vida na Dolenjskem. — Na postaji juž. železnice Schlögelmühl so eksplodirali štirje vagoni municije. Pokvarjeno progso so že popravili. — V Višnji gori je gorelo v podstrešju trgovine F. Škrabar. Ogenj so omejili. — Poročil se je Fr. Leskovec iz Šmartna pri Litiji z gđ. Lincij Lehart iz Lom pri Litiji. — Slana je grozno oškodovala vse pridelke v občinah Draga in Trava v kočevskem okraju, v vaseh Star in Novi Kot je uničila posebno fižol, proso in krompir. Enako je v Travi uničena koruza. Ljudstvo plaka ob izgubljeni nadi.

Umrli so: v Idriji gospa Henrika Harmel, v neki bolnici na fronti Edvard Zolli iz Spodnje Šiške, v Škofji Loki mati g. župana gospa Helena Hafner, na Dunaju Jurko Pirc, tehniški inšpektor v trgovinskem ministrstvu, na Brezovici Janez Slana, v Žužemberku mati poštarice Ana Kuntarič.

V Ljubljani so umrli: poštni kontrolor v pok. Janez Vagaja, na Opekarski cesti delavka tobačne tovarne Franciška Frank, gospa Polly Adamič, stara 72 let; asistent Mestne hranilnice Fran Bukovnik, Leopold Jamnik, železniški sprevodnik, Fran Zalar, dež. nadoficijal v pokoju.

PRIJAVE NA

VIII. AVSTRIJSKO VOJNO POSOJILLO

SPREJEMA PO ORIGINALNIH POGOJIH IN
DAJE RADEVOLJE TOZADEVNA POJASNILA

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.